

Koledar Kmetijske zveze

za prestopno leto 1932 je izšel.

Vsebina:

Koledar od 1. X. 1931 do 31. XII. 1932. — Uradni podatki. — Vse razne pristojbine. — Mere. — Orali in hektari. — Kmetijska zveza v Mariboru. — Jugoslovanska kmetijska zveza v Ljubljani. — Vnovčevanje kmetijskih pridelkov. — Odplačevanje dolgov, tabela in pojasnilo. — Važnost apna za rastline. — Kako se mešajo umetna gnojila. — Glavne naloge kmetske sadjarja. — Naša kmetska mladina v sadovnjaku. — Navodila iz kletarstva. — Napake in bolezni vin. — Jamstvo pri kupčiji z živino. — Koledar brejosti in razne živinorejske tabele. — Tabele za računanje kubične mere pri raznem lesu. — Inventar in kmetijsko knjigovodstvo z vsemi potrebnimi tabelami. — Razni dobavitelji kmetijskih potrebščin. — 60 strani praznega papirja za zapiske.

Izdelava koledarja.

Koledar je vezan v celoplatno, torej močno dovolj, da bo zdržal za celo leto. Ima predal za denar in svinčnik. Na ovoju ima tudi začitano mero v decimetru in coli. Tako je koledar letos po vsebini in obliki precej izpopolnjen. Zato se bo še bolj priljubil kakor lansko leto, ko smo ga morali dvakrat tiskati in ga je še zmanjkalo. Letos ga zaradi pomanjkanja denarja ne bomo drugič tiskali, zato je treba koledar takoj naročiti, kdor ga hoče imeti.

Gena koledarju znižana.

Lani je stal koledar 11 Din s poštnino in brez svinčnika. Letos stane s poštnino vred 10 Din in ima tudi svinčnik.

Kje dobite koledar?

Koledar dobijo, v kolikor ga še niso, vse krajevne Kmetijske zveze. Kdor pa hoče, ga lahko naroči tudi naravnost v Tiskarno sv. Cirila v Mariboru. Treba je poslati 10 Din ali v znamkah, nakar ga takoj dobite po pošti.

Tvoj celoletni spremljevalec

Je tvoj žepni koledar. Zato mora biti tudi tvoj svetovalec in to je — koledar Kmetijske zveze. Zato, kmetje, vsak ga imej v žepu!

Novavas pri Slov. Bistrici. V nedeljo dne 11. oktobra smo obhajali v naši vasi kar dve pomenljivi slovesnosti: G. monsignor I. Vreže nam je blagoslovil lepo novo hišo pri Jerovškovi in kapelo presv. Srca Jezusovega, katero je pozidal posestnik Pristovnik. Pri obeh blagoslovitvah je imel g. monsignor navdušen, pomenljiv in v srce segajoč nagovor. Po slovesno opravljenih obredih je priredil g. ravnatelj Cirilove tiskarne monsignor dr. Ant. Jerovšek ob priliki praznovanja 20letnice vodstva tiskarne prisrčno pogostitev na svojem rojstnem domu. Pod gostoljubno streho znane Grilove (Jerovškove) hiše so se zbrali uslužbenci Cirilove tiskarne, g. mariborski župan dr. Juvan, dr. Hohnjec, dr. Wankmüller, slovenjebistriška duhovščina, sorodniki in sosedje iz Nove vasi, ter želeli dobremu gospodu ravnatelju dr. Jerovšku zdravja po tolikem trudu, katerega je imel z vodstvom Cirilove tiskarne, Spodnještajerske ljudske posojilnice, mariborske mestne hranilnice in pri vsestranskem delu za dobrobit in povzdigo spodnještajerskih Slovencev. Slovesnosti se je udeležil med drugim dr. Jerovškov sorodnik in brat pokojnega lav. vladike g. Napotnik iz Tepanja pri Konjicah. Krepka slovenska korenina je vzbujal v lepozasnovani napitnici spomine, kako sta baš Cirilova tiskarna ter »Slovenski Gospodar« budila spodnještajerske Slovence in jih pod Avstrijo obvarovala pomembnosti. Slovesnost bo ostala vsem zbranim Novovlaščanom in po celi okolici v najlepšem spominu!

Št. Ilj pod Turjakom. V Mislinjski dolini bo v nedeljo dne 25. oktobra prvo odkritje in blagoslovitev spomenika padlim vojakom. Tukaj bo št. Ilj prvi pokazal veliko spoštovanje padlim žrtvam. Spomenik stoji na vzhodni strani vasi, ob cesti pri starem pokopališču. Ima obliko pokopališčne kapelice in je ves iz pohorskega granita. Skupen grob padlim vojakom predstavlja oltarček, nad njim pa žaluje Marija božja z mrtvim Sinom v naročju. Spredej na pročelju je napis: V spomin padlim vojakom! z letnicama 1914—1918, zgoraj na robu pa bronast križ, postavljen padlim na grob. Načrt za spomenik je naredilo in izyršilo delo stavbeno podjetje Kališnikovo iz Celja. Da spomenik stoji, imajo veliko zaslugo naši farani, predvsem mislinjski delavci, ki so prvi začeli denarno zbirko ter sami nalomili nad 25 kub. m kamenja. Oni so tudi določili obliko spomenika: kapelica naj bo! Tri procesije se bodo leto za letom ustavljale pri njej: na praznik presv. Reš. Telesa, na šentiljsko nedeljo in na Vernih duš dan. Kmetje in posestniki so izvršili do 90 brezplačnih voženj za spomenik in nabrali denarja, da je narasla svota blizu na 9000 Din. Za izvršitev dela sta se mnogo trudila gg. Franc Planinšec in Karel Rozman. Naj bo vsem na tem mestu izrečena javno pohvala. Še poznim rodovom bo spomenik pričal o požrtvovalnosti tukajšnjih faranov. V nedeljo dne 18. t. m. bo torej odkritje in blagoslovitev. Ob pol 11. uri bo služba božja. Zaprošeno bo, da bo smela biti sv. maša v kapelici spomenika. Govoril bo eden izmed gg. vojnih kuratov. Po sv. maši bodo mrtvaške molitve za padle vojake, pevcji bodo zapeli žalostinke in godba zaigrala. Svoji padli pa bodo ob spomeniku položili vence in prižgali lučice. K slovesnosti so povabili predvsem domači farani, najviljudneje pa vabimo tudi vse sose-

del Obiščite nas ta dan iz Slovenjgradca, od Smartina in Smiklavža, Št. Florijana in Št. Vida! Pojdimo na grob naših padlih in počastimo njihov spomin!

Št. Ilj pri Velenju. Sadni ogled. Sadjarska podružnica je priredila v nedeljo dne 4. t. m. sadni ogled v društveni dvorani. V soboto popoldne so se začele priprave z vso vmeno. Odborniki so prejeli sadje, ki so ga prinašali v košarah in koših od raznih strani Št. lja, največ iz rodovitnega Podkožlja, ki se letos malodane potaplja v sadju. Bil je to zanimav dirindaj v Društvenem domu. Mlajši sadjerejci so urejevali razstavo, starejši so pa veselili lice prinašali sadove svojega dolgoletnega truda, kakor da bi hoteli reči: Mladi, le potrudite se, da zapustite svojim potomcem enake dobrote kakor smo jih pripravili mi vam. Kmalu so bile vse mize pokrite z izbranimi zlahnimi, a tudi s starimi domačimi vrstami sadja, vmes so pa pridne gojenke gospodinskega tečaja, ki se ravno te dni vršil in dela s polno paro, okrasile mize s cvetjem in šopki. Razstava je nudila lep pogled. V sredini miza, na kateri so kraljevale vrste krajevnega in banovinskega sadnega izbora, ob straneh izložbe posameznih sadjerejcev z eno izjemo samih Šentiljanov. Vrstile so se jabolke od ogromne svinjskega rože in pisane kardinale do drobnega rudečeličnega careviča; hruške od težke vitembergerice do male ozimke. In grozdje! Brali smo dobro znana imena in videli zlahne vrste: laški rizling, peček, dišeči traminec, beli in črni burgundec, belo in rdečo zlahnino, modro frankinjo, rulandec in silvanec. In vkuhan sadje več vrst: hruške, breskve, češnje, grozdje in znane šentiljske češnje še iz leta 1917. Pa kaj, brali smo tudi napise: ne prijemati! In vendar bi mnogi radi prijeli in nesli v usta! V nedeljo zjutraj se je napolnila dvorana in naš dobri znanec, pionir sadjarstva v teh krajih, g. M. Levstik, je z mladeniškim ognjem in nedosegljivo poljudnostjo govoril o koristih sadjarstva in pravilnem sajenju drevja v radost in veselje vsem. Vidi se mu, da mu gre stvar od srca, zato je tudi umeven velik uspeh njegovih besed že od nekdaj. Nato smo pregledovali, ocenjevali razne vrste in obsipali g. Levstika s vprašanji, da je komaj imel časa odgovarjati vsem. Kratko: razstava je imela popoln uspeh in si podružnica lahko čestita na tem uspehu. Glavno skrb in delo je imel tajnik podružnice, drevesničar Jelen Anton, pomagali so mu pa pridno tudi drugi odborniki. In ko je bil zaključek, smo rekli: Tukaj je doma prava kmetijska prosveta!

Št. Janž pri Velenju. Po dolgem presledku priredi naše Prosvetno društvo v nedeljo dne 18. t. m. ob treh popoldne dve šaloigr. Tudi pevske in tamburaške točke so na sporedu. Prijatelji društva in zirave ter poštene zabave, pridite!

Šmarje pri Jelšah. Cesta Zibika—Belo, katere se je začela graditi pod bivšo oblastno skupščino, je dograjena. S to cesto so prišli ljudje zibiške doline v svet, revnejši ljudje pa so imeli tekom graditve stalni zaslužek. Pred kratkom so dobri Zibičani priredili delavcem takozvani likof pri dobri in postrežljivi Vrhekovi hiši. Vsi delavci so bili v Zibiki pri skupni sv. maši in nato smo se z godbo na čelu podali k Vrbečku na kosilo. G. župan zibiški Lah je imel lep nagovor, v katerem se je spominjal bivše oblasti ter omenil zaslužne može, kakor dr. Leskovarja, Marko Kranjca, dr. Ogrizeka in bivšega gerenta in načelnika okrajnega zastopa Turka Ivana. Nato je izročil g. Turku krasno diplomu častnega občana.

stva. Obenem je bil imenovan častnim občanom tudi domači vlč. g. župnik Jelšnik, h kateremu se je zatekel bivši načelnik Turk po dobre nasvete pri zgradbi in ki je neumorno delaven za dobrobit svojih župljanov. V toplih besedah za počasitev sta se zahvalila vlč. g. župnik in g. Turk. Končno je spregovoril naš priljubljeni domačin g. dr. Ogrizek. Nato se je vrnil banket v Vrbečkovi hiši in na prostem. Lep dan je bil to. Želimo, da bi se cesta nadaljevala proti Sv. Stefanu, da tako pride tudi druga polovica naše župnije in občina Tinsko in Sv. Stefan do boljših cestnih razmer!

Pobrezje pri Mariboru. V ponedeljek dne 12. t. m. smo ob ogromni udeležbi prebivalstva spremili k zadnjemu počitku po dolgem ter zelo mučnem trpljenju umrlo gostiničarko gospo Marijo Simonič, vdovljeno Vornik, rojeno Pikalo, rodom iz Hoč pri Mariboru, 64 let staro. Bila je skoroda najtežja ženska naše banovine, ker je tehtala krog 160 kg ter je dala pogrebem mnogo truda. Naj v miru počiva!

Črmla. Dne 5. oktobra zvečer ob osmih je iz neznanega vzroka izbruhnil požar pri posestniku Muršak Tomažu v Črmlji v župniji Sv. Bolfenk v Slov. goricah. Požar se je takoj razširil na celo veliko gospodarsko poslopje, ki je bilo dolgo 28 m in široko 14 m. Na njem je bilo mnogo sena, otave in slame. Domači in sosedi so rešili živino in premičnine. Zaloge krme in slame pa je vsa zgorela. Ogenj je uničil celo gospodarsko poslopje, dasiravno je bilo z opeko krito. Muršak ima škode gotovo nad 100.000 Din. K sreči je lanske leto pri »Vzajemni zavarovalnici« preuredil in povisal zavarovanje na 45.000 Din. Na prijavo glavnega zastopa v Mariboru je poslala »Vzajemna« že dne 8. oktobra cenilno komisijo, ki je sklenila in cenila, da se plača Muršaku cela zavarovalna svota. Da je bil požar velik, že dokazuje dejstvo, da je še četrty dan po požaru bil ogenj pod razvalinami poslopja. Ker je Muršaku pogorela vsa krma, priporočamo, da mu pristopijo kmetje s krmo in slamo na pomoč!

Mala Nedelja. Prostovoljno gasilno društvo Mala Nedelja priredi v nedeljo dne 25. t. m. točno ob pol štirih popoldne v Društvenem domu narodno igró »Domen«. Pred igró se vrši zaobljuba gasilcev. Vabljeni vsi od blizu in daleč k obilni udeležbi!

Vojnik. V ponedeljek dne 19. t. m. bo ob priliki Lukeževega sejma v Vojniku ponovni pregled vse v rodovnik tukajšnje živinorejske zadruge vpisane živine. Vsi, kateri ste dali živino vpisati in kateri mislite, da bi bila za vpis primerna, bi priženite ta dan v Vojnik na sejmišče, seveda brez živinskega potnega lista, in bo tudi dogon brez občinske pristojbine. Za to potrebne legitimacije bo izdalo načelstvo zadruge. Povabljeni so zastopniki raznih oblasti ter Kmetijske družbe. — Zadruga ima svoj sedež v Vojniku ter obsega župnije Vojnik, Šmartno, Novacerkev in deloma tudi Frankolovo. Živinorejci, priženite ta dan pokazat svojo živino, da bo javnost videla, kakšno živino premorejo naši kraji. Vsak živinorejec pa, ki stremi za izboljšanjem svoje živine, se naj vpiše v zadrugo, kajti čim več bo zadržnikov, tem večje koristi bodo dobili od zadruge!

Šmarje pri Jelšah. V nedeljo dne 18. t. m. bo poročal pri nas v gostilni Habjan o gospodarskem in političnem položaju ob 8. uri zjutraj g. dr. Ogrizek iz Celja in g. Ivan Turk.

Lesično. V nedeljo dne 25. t. m. po rani sv. maši ob 8. uri zjutraj se bo vršilo pri nas zborovanje pri »Andrejčkus«. Poročal bo g. dr.

Nov vozni red

veljaven od 4. oktobra 1931, se dobi v
Tiskarni sv. Cirila v Mariboru. Cena
2 Din.

Ogrizek iz Celja o gospodarskem in političnem položaju.

Sv. Filip. V nedeljo dne 18. t. m. bo govoril pri nas ob 12. uri pri g. Jožetu Bovha g. dr. Ogrizek iz Celja o gospodarskem in političnem položaju.

Sladka gora. Gospodarsko politično zborovanje se bo vršilo pri nas v nedeljo dne 18. t. m. ob pol 12. uri opoldne. Govoril bo naš rojak g. Ivan Turk.

Dramlje. Kakor vsako leto, bo tudi letos na prijaznem gričku sredi vinskih goric pri Sv. Uršuli cerkveni shod in sicer pred godom v nedeljo dne 18. t. m. Slovesno sv. opravilo se vrši ob sedmih drugo pa ob pol 11. uri.

Polzela. Življenje v novem, sicer še ne popolnoma dovršenem Društvenem domu je postalo jako živahno. Večer za večerom, nedeljo za nedeljo se zbira v njem naša mladina, kar kaže, kako je bila stavba potrebna. Imamo že svoj tamburaški zbor, kateri se pridno vežba, igralci se vadijo za dramatične nastope na odru, društvo si je nabavilo tudi več iger, med njimi šah, katere imajo večer za večerom čim več obiskovalcev. Upamo, da bo v kratkem zapel tudi radio, s čimer se bo krog obiskovalcev gotovo še povečal. V načrtu imamo tudi prireditve raznih družabnih večerov, posebno v zimskem času, ter se je v ta namen zasnoval poseben družabni kl. b. Te prireditve imajo namen, nuditi razvedrilo vsem brez kakšnih posebnih stroškov, ter pritegniti v naš krog tudi starejše ljudi. Prva prireditev te vrste je bila v nedeljo dne 11. oktobra.

*

Novejš.

Bolgarski ministrski predsednik je odstopil iz zdravstvenih oziróv. Kralj je poveril vodstvo ministrskega sveta dosedanjemu notranjemu ministru Mušanovu.

Iz volilne borbe na Angleškem. Na Angleškem bo kandidirala v predstojeh parlamentarnih volitvah konservativna stranka v 504, delavska opozicija v 408 in liberalci v 119 okrajih.

Neznanega, kakih 50 let starega mrlja moškega spola so našli dne 11. t. m. v gozdu na Miklavževem hribu nad Celjem.

Vlom. V nedeljo zvečer je neznanec vlomil v Novem mestu v stanovanje g. Franca Vidriha in odnesel 3000 Din.

Fantje so se stegli v nedeljo zvečer v Dobrovcih pri Mariboru. Čevljarski pomočnik Janko Slokar je dobil z nožem zabodljaj v pljuča.

Najstarejši na plesno slikani silki iz XIII. stoletja so odkrili pri prenavljanju ptujske minoritske cerkve.

Mutastega se je delal 4 mesece znani tržaški svedrovec Ivan Kosič. V ljubljanskih zaporih je spregovoril, ker se je bal kaznilnice v Lepoglavi na Hrvaškem.

Raznoterosti.

Na vsak način hotel v ječo. 21 letni Karel Zahara v Chicagu je prišel na policijsko stražnico in tam zahteval, da ga vtaknejo v ječo za šest mesecev. — »Nisi nič napravil in te ne moremo aretirati,« mu odvrne policist. »Kljub temu hočem na vsak način v ječo,« pravi Karel. »Pred petimi leti sem prišel v Chicago in od tedaj sem neprestano pijan. V ječi upam, da bi se odvadil pijače.« Ker mu policist še vedno ni ugodil, je čudni prosilec odšel in se vrnil čez uro ter izročil policistu revolver, rekoč: »Tako, zdaj me pa moraš aretirati, ker sem nosil skrivaj orožje.« Dosegel je svoje in bil poslan naslednji dan pred sodnika.

Čikaško učiteljstvo se brez plače vrnilo na svoja mesta. Zopet so se oprla vrata čikaških šol in računa se, da se je letos priglasilo za pouk v javnih šolah okrog pol milijona otrok. Na svoje mesto se je vrnilo zopet 13 tisoč učiteljskega osebja. Dasi pa to ni prejele svoje plače že od pomladi, ker je pač mestna blagajna popolnoma prazna, se splošno poroča, da se je učiteljstvo brez vsakega upora vrnilo na svoja mesta, češ, da imajo v prvi vrsti pred seboj blagor otrok, ki niso krivi, da se oni nahajajo v tako bednem stanju in pomanjkanju.

Rekordni požeruh. V mestu Ortonville v Zedinjenih državah se je vršila nedavno nenavadna tekma. Dvanajst mož se je kosalo pred koritom kuhane koruze, kdor bo največ storžev spravil pod streho. Zmagal je 37 letni Edward Kottwitz, ki je v eni uri in 45 minutah ogloidal 37 storžev. Dejal je, da bi jih še več lahko pojedel, a je imel dve uri pred tekmo obilno kosilo.

Kos, nevaren sovražnik fašizma. Na Vipavskem je imel neki kmet prijaznega ptiča kosa, ki je krasno žvižgal »Najprej zastava slave.« Prišlo je to žvižganje celo na uho goriškemu policijskemu upravniku Modestiju, ki je izdal kmetu odlok, da mora ptiča v teku 24 ur usmrtiti. Kmetu se je žival smilila in je raje ptiča izpustil v prosto naravo. Kos pa ni dolgo užival prostosti in si žvižgal svoje pesmi, ker ga je čez par dni ulovila neka mačka in ga seveda pojedla. Sedaj fašisti spet lahko nekoliko lažje dihaajo, ko je mačka ugonobila njihovega nevarnega sovražnika.

Česar bi ne smeli nikdar pozabiti. Pod ravnokar zabeleženim zaglavjem javlja ameriški časopis sledeče: »Predstavimo si, da bi videli, kako korakajo v svetovni vojni padli angleški vojaki po cesti! Zjutraj ob solčnem vzhodu bi pričel sprevod v vrstah po dvajset. Korakali bi mrtvi do solčnega zahoda, še drugi in naslednji dan; vendar bi jih bilo še toliko, da bi ne bili vsi mimo nas. Deset dni bi morali stopati od jutra do večera, da bi jih videli vse! Enaindvajset dni bi trpelo, da bi bili mimo nas vsi francoski mrtveci, od zjutraj do večera, v vrstah po dvajset. Rusi bi rabili pet tednov. Da bi pa padli omenjenih držav prišli vsi mimo ene točke, za to bi rabili dva in pol meseca. Mrtveci Nemcev in njihovih